

Als een vis in het water?

Onlangs zijn de gevolgen van de rechtbrekking van natuurlijke waterlopen en de niet-gescheiden afvoer van riool- en hemelwater nog maar eens duidelijk geworden. Terwijl grote delen van Europa te kampen hadden met wateroverlast, ontkwam ook de viskwekerij van het Instituut niet aan een kleine ramp.

Zaterdagavond, 24 augustus 2002, braken hevige onweders los boven Linkebeek en omgeving. Afwateringskanalen en rioleringen rond de viskwekerij konden het overvloedige

water niet slikken. Een ware vloedgolf overspoelde grote delen van het vijverpark. Vissen spoelden weg uit de vijvers en kwamen terecht in het gras, op straat en in andere vijvers waardoor roofvissen en andere vissen nu samen zitten en predatie zal optreden. Hele stukken grond werden losgeslagen en vormden de kweekvijvers om tot echte modderpoelen. Vele vissoorten die in Linkebeek gekweekt worden, de Beekforel op de eerste plaats, vereisen zuiver, helder water. Modder in vijvers beschadigt hun kieuwen, waardoor ze ademhalingsproblemen krijgen en uiteindelijk kunnen sterven. Door snelle tussenkomst is een groot deel van de kweekdieren van de Beekforel gered, maar er zal waarschijnlijk wel een aanzienlijk verlies zijn onder de jonge dieren. Er werd getracht de afwateringskanalen en de vijvers op korte tijd zo goed mogelijk te zuiveren, maarenkeledagenlateroverspoelde een tweedezondvloed Linkebeek...

De overstroming van de riolen zorgde daarnaast ook voor een sterke organische verontreiniging

van het vijverwater. Afbraak van die verontreiniging door bacteriën kan op zich ook weer leiden tot zuurstofgebrek. De aanvoer van voedingsstoffen zorgt voor een enorme algenbloei. Een massale sterfte van die algen kan leiden tot vissterfte.

De ware omvang van deze gebeurtenissen zal dan ook pas later precies bepaald kunnen worden, maar het is best mogelijk dat werk van heel wat jaren verloren gegaan is.

Contactpersoon :
Inne Vught, tel.: 02-380 71 07
e-mail : Inne.Vught@lin.vlaanderen.be

Wat vertellen regenwormen over de bodemkwaliteit van verontreinigde baggergronden ?

Langs onze bevaarbare waterlopen bevinden zich heel wat baggergronden. Deze baggergronden vertonen verhoogde gehalten aan zware metalen naast een aantal andere vrij abnormale bodemeigenschappen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de mobiliteit van zware metalen en dus het gevaar voor uitloging in deze kalkrijke baggergronden gering is. Daarentegen kan de beschikbaarheid van zware metalen voor planten en dieren wel een probleem vormen. Bij de bodemorganismen zijn vooral de regenwormen een potentieel belangrijke schakel om zware metalen en vooral cadmiumen zink doorte geven in de voedselketen. Regenwormenpopulaties in alluviale gebieden worden gekenmerkt door een relatief hoge biomassa en vormen dus een belangrijke bron van voedsel in deze gebieden.

Op een aantal baggergronden wordt onderzoek

verricht naar de aanwezige biomassa aan regenwormen, de populatiestructuur en de verdeling over de ecologische categorieën. Op basis daarvan wordt het reële risico van de hierboven beschreven processen bepaald. Telkens werd een baggergrond vergeleken met een aangrenzend alluviaal terrein. Zodoende kan het reële risico van regenwormen op baggergronden relatief beoordeeld worden. De gegevens over biomassa en soortensamenstelling worden verwerkt in functie van de algemene bodemeigenschappen, de verontreiniging, het tijdstip van de aanleg, het landgebruik en de vochttoestand van de baggergrond. Er werden telkens een duidelijk lagere biomassa aan regenwormen aangetroffen op de baggergrond in vergelijking met de aangrenzende alluviale gebieden. Opvallende resultaten waren enerzijds de vaststelling dat recente stortterreinen vrij vlug door regenwormen gekoloniseerd worden, en anderzijds het feit dat zelfs

op locaties die meerdere maanden per jaar onder water staan er relatief veel regenwormen aangetroffen werden.

Contactpersoon :
Bart Vandecasteele, tel.: 054-43 71 36
e-mail :
Bart.vandecasteele@lin.vlaanderen.be

Het ree en de TGV

Begin augustus startte op het IBW in Geraardsbergen een studie waarin wordt nagegaan in hoeverre het kunstmatig verplaatsen van Reeën wenselijk en mogelijk is. Aanleiding hiervoor is de bouw van een hogesnelheidslijn naast de E19 tussen Antwerpen en Breda - deze studie wordt dan ook gefinancierd door de NMBS (Tucrail). Gevreesd wordt dat deze extra-barrière, in dit toch al erg versnipperd gebied, de migratie van de Reeën totaal onmogelijk zal maken. Als eventuele oplossing werd in het MER voorgesteld dieren te vangen en over te zetten.

De vraag of kunstmatige verplaatsing van Reeën zinvol is, hangt samen met tal van populatiegenetische en -ecologische vragen, waarover deskundigen het momenteel verre van eens zijn. Zijn de verschillende populaties in Vlaanderen geïsoleerd en wat zijn daarvan de gevolgen? Wat is de minimum-grootte van een populatie? Wat is de relatie tussen de grootte van een populatie en haar leefbaarheid?

Om dergelijke en andere populatiedynamische vragen te kunnen beantwoorden moeten we er eerst in slagen Reeën te vangen. Het vangen van voldoende dieren vormt één van de belangrijkste knelpunten in tal van dierstudies in Vlaanderen. Eens gevangen en verplaatst kan vervolgens het doen en laten van de dieren verder worden opgevolgd.

Ziedaar een greep uit de vele vragen waarop zinnige antwoorden verwacht worden...

Contact persoon : Baert Peter, tel.: 0474-86 10 03 ; e-mail : peter.baert@lin.vlaanderen.be

Autochtone bomen

Op zaterdag 7 september jl. plukten een tiental vrijwilligers samen met enkele boswachters autochtone boom- en struikzaden. Het toekomstige plantsoen is bestemd voor het Parkbos en het regionaal bos van Gent. Voor beide zal telkens een tweehonderdtal ha bos aangeplant worden. Ecologisch verantwoord bosuitbreiding vraagt naar autochtone herkomsten van het benutte plantsoen. Het regionaal bos zal een reeks bestaande oude boscomplexen, vnl. Makegemse bossen te Merelbeke, verbinden tot een groot geheel. Omdat het om stukjes Ferrarisbos gaat is het zonde om aanplantingen uit te voeren met plantsoen van ongekende - lees exotische - herkomsten.

Voor de zaadoogst werden volgende locaties bezocht : Makegemse bossen te Merelbeke, het Ettingebos te Oosterzele, het Geerbos te Kwatrecht, het Cottembos te Sint-Lievens Houtem, en in de buurt van de Kattenbergmolen te Balegem.

Contactpersoon :
Kristien Vander Mijsbrugge, tel.: 054-43 71 46